

שְׂרָשׁוּם (דברים יא) על מזוזות ביתך
ובשְׁעָרֶיךָ, להיות בה רשומים
ישראל בְּרָצוּעוֹת, בכְּרִית שְׁלֵהם,
שֶׁהם בְּנֵי הַמַּלְכָּה, בְּנֵי הַהֵיכָל שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. ובתּוֹרָה הֵם
רְשׁוּמִים בְּאוֹת י' עֲלִינָה שֶׁהם
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְוָהוּ. וְכֵן נֶאֱמַר (דברים יא)
בְּנִים אַתֶּם לַי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת י' שֶׁל שְׂדֵי הַיָּד הַיְחִידָה
שֶׁלְשָׁלֹת עַל צְנֵאוֹרָו שֶׁל שָׂד יֵצֵר
הָרַע שֶׁלֹּא יִזְיֵק לוֹ לְבֶן אָדָם.
שְׁעָלֵיו אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה
מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד פֶּלֶב יַחֲדָתִי.
הוּא נַחֵשׁ, הוּא פֶּלֶב, הוּא אֲרִיָּה.
שְׁעָלֵיו אָמַר דָּוִד, (שם י) יֵאָרֵב
בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסִכְהָ. וְהִנְבִּיא
קָרָא לוֹ דָּב. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (איכה א)
דָּב אֲרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים.
(תהלים מט) נִמְשַׁל בְּכַהֲמוֹת. נִמְשַׁל
לְכָל חַיּוֹת טְמֵאוֹת, שֶׁהֵן דּוֹרְסוֹת.
נִמְשַׁל לְכָל אָדָם כְּפִי חוֹבוֹתָיו,
וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

וְזֶהוּ פֶּלֶב וְנַחֵשׁ וְחִמּוֹר נוֹעַר,
שְׁמֶרְכִיבִים עָלָיו נַפֵּשׁ. וּמִיָּד
שְׁנוֹדָע זֶה שְׂרוֹכֵב עָלָיו שֶׁהוּא
הַחוּטָא, עָלָיו פְּתוֹב (בראשית מט)
וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזָר. וְסוּד הַדְּבָר -
(דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ.
וּמִשׁוּם זֶה אָמַר אִיּוֹב, (אביו יב) לֹא
נִפֹּל אֲנִכִּי מִפֶּסֶם. וַצִּדִּיק שְׂרוֹכֵב
עָלָיו, קוֹשֵׁר אוֹתוֹ בְּקִשְׁיָרָה שֶׁל
רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין. אוֹת תְּפִלִּין
שֶׁהִיא אוֹת יוֹד שֶׁל שְׂדֵי, טְבַעַת
עַל צְנֵאוֹרוֹ. שֶׁ שֶׁל הַתְּפִלִּין הִיא
שֶׁלְשָׁלֹת עַל צְנֵאוֹרוֹ.

וְכֹו רֹכֵב אֲלֵיהוּ וְעָלָה הַשְּׂמִימָה.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלכים ב-ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ
בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימִים. וְכֹו (איוב לח) וַיַּעַן
יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעֲרָה.
וּמִשׁוּם זֶה בְּאַרְוָהוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה
עָלָיו, אֵיזֶהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יֵצֵר. וַיֵּשׁ מִי שֶׁנִּהְיָה לוֹ לְחִמּוֹר, שֶׁאֵינּוּ מַצְטַעֵר רוֹכְבוֹ. וְאֵלּוֹ
הֵם הַמִּשְׁתַּדְּלִים בְּקַל וְחֹמֶר. וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חִמּוֹרוֹ. וּבְגִלְלוֹ
נֶאֱמַר עַל הַמִּשְׁחָה, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

דְּתַפְלִין, אוֹת דְּיוֹמִין טְבִין, אוֹת דְּשְׂדֵי דְרָשִׁים (דברים ו) עַל
מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ. לְמַהוּי בְּהַ רְשִׁימִין יִשְׂרָאֵל
בְּרָצוּעֵיהֶו, בְּכְרִית דְּלֵהוֹן, דְּאֵינּוֹן בְּנוֹי דְּמִטְרוֹנִיתָא, בְּנוֹי
דְּהֵיכְלָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וּבְאַרְוִיתָא, אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּאַת
י' עֲלָאָה, דְּאֵינּוֹן בְּנֵי מַלְכָּא עֲלָאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְהָא
אַתְמַר (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לַי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת יוֹד דְּשְׂדֵי, אֵיהוּ חוּלְקָא דְשֶׁלְשָׁלֹת, עַל קוּדְלָא דְשָׂד
יֵצֵר הָרַע, דְּלֹא לְנִזְיֵק לֵיהּ לְפָר נֶשׁ. דְּעֲלִיָּה אָמַר
דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד פֶּלֶב יַחֲדָתִי.
אֵיהוּ נַחֵשׁ, אֵיהוּ כֶּלֶב, אֵיהוּ אֲרִיָּה. דְּעֲלִיָּה אָמַר דָּוִד,
(תהלים י) יֵאָרֵב בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסִכְהָ. וְהִנְבִּיא קָרָא לֵיהּ
דָּב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ג) דָּב אֲרֵב הוּא לִי אֲרִי
בְּמִסְתָּרִים. (תהלים מט) נִמְשַׁל בְּכַהֲמוֹת, נִמְשַׁל לְכָל חִיּוֹן
מִסְּאֲבִין, דְּאֵינּוֹן דּוֹרְסִין, אַתְמַתִּיל לְכָל פֶּר נֶשׁ, כְּפִוּם
חוֹבוֹי, וְהָא אַתְמַר.

וְהָאִי אֵיהוּ כֶּלֶב וְנַחֵשׁ וְחִמּוֹר נוֹעַר, דְּמֶרְכִיבִין עָלֵיהּ
נַפֵּשָׁא. וּמִיָּד דְּאַשְׁתַּמוּדָע הֵהוּא דְרֹכִיב עָלֵיהּ
דְּאֵיהוּ חֲמִיבָא, עָלֵיהּ פְּתִיב, (בראשית מט) וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזָר.
וְרָזָא דְמַלְכָּה, (דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר
אִיּוֹב, (איוב יב) לֹא נִפֹּל אֲנִכִּי מִפֶּסֶם. וַצִּדִּיק דְרֹכִיב עָלֵיהּ,
קִשְׁיֵיר לֵיהּ בְּקִשְׁיֵירוֹ דְרְצוּעֵין דְתַפְלִין. אוֹת תְּפִלִּין דְּאֵיהוּ
אוֹת יוֹד. דְּשְׂדֵי, חוּלְקָא עַל קְדִלֵיהּ. שֶׁ דְתַפְלִין, שֶׁלְשָׁלֹת
עַל קְדִלֵיהּ.

וְכֹוֹ רֹכִיב אֲלֵיהוּ, וְסִלִּיק לְשְׂמִיָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(מלכים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימִים. וְכֹוֹ (איוב
לח) וַיַּעַן יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעֲרָה. וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהָ
רְכָנָן דְּמִתְנִיתָא עָלֵיהּ, אֵיזֶהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יֵצֵר. וְאֵית
לְמֵאן דְּמִתְהַדָּר לֵיהּ חִמּוֹר, דְּלֹאֵו אֵיהוּ מַצְטַעֵר רוֹכְבוֹ.
וְאֵלִין אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּקַל וְחֹמֶר. וּבְגִין דָּא אַתְמַר
בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חִמּוֹרוֹ. וּבְגִינָה אַתְמַר
עַל מִשְׁחָה, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

עָלֵיו, אֵיזֶהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יֵצֵר. וַיֵּשׁ מִי שֶׁנִּהְיָה לוֹ לְחִמּוֹר, שֶׁאֵינּוּ מַצְטַעֵר רוֹכְבוֹ. וְאֵלּוֹ
הֵם הַמִּשְׁתַּדְּלִים בְּקַל וְחֹמֶר. וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חִמּוֹרוֹ. וּבְגִלְלוֹ
נֶאֱמַר עַל הַמִּשְׁחָה, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

ומשום זה י' מן שד"י, שהיא חליה של השלשלת, ממנה (מפחדים) מפזרים כל שדים ומזיקים, ומיד שרואים אותו במזוזות של הפתחים, בורחים, שבה נאמר (תהלים קמט) לאסר מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן כאשר רואים אותו באות של תפלין שעל הזרוע, ורשומים בה באות ברית בכשרם, (במדבר א) והזר הקרב יומת. אין זר אלא יצר הרע, שדומה לכל חיות ועופות דורסים.

ומשום זה נאמר, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד - זה פנחס שקנא על הברית, ונרשם בו שהוא בנם של המלך והמלכה. קנא במחשבה, וזכה לאות י' מן יהו"ה. וקנא במעשיו, וזכה לאות י' מן אדני. וזהו חכמה בראש, וחכמה בסוף. ומשום שאדם הראשון היה רשום בשניהם, בארוהו חכמים שהוא ראשון למחשבה ואחרון למעשה. תוף כדי שאמר דברים אלו, נכסה מהם. אמר רבי אלעזר (לחבריו), אשרי חלקנו שזכינו לשמע דברים מבני העולם העליון. ובחבור הקדמון. לכן אמר. בשבועה עליך, אם הוא ברצונך ואם לא - אמר רבי פנחס בן יאיר. אותו הצל הפה בעיניו של רבי אבא. וכי לא היה יודע הקדוש ברוך הוא אם היה ברצונו אם לאו? אמר לו, אם לו גלוי - האם גלוי לאחרים? ומשום זה נאמר לכן אמר.

ועוד נאמר בחבור הקדמון, (תהלים ס) מכתם לדוד - סימן שהראו לו לדוד כשחל ליואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות בהם קרב. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - זו עדות של השכינה, שהיא שושן עדות. שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, שהם איברים, והיא נשמה עליהם,

ובגין דא י' מן שד"י, דאיהו חוליאי דשלשלת, מינה (ס"א מפחדים) מפוזרים כל שדין ומזיקין, ומיד דחזיין ליה במזוזות דתרעין, ברחין, דבה אתמר, (תהלים קמט) לאסר מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן כד חזיין לה באות תפלין על דרועין, ורשימין בה באות ברית בכשריהון, (במדבר א) והזר הקרב יומת, לית זר, אלא יצר הרע, דמא לכול חיון ועופין דורסין.

ובגין דא, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד, דא פנחס, דקני על ברית, ואתרשים ביה, דאיהו ברא דמלכא ומטרונתא. קני במחשבה, וזכי לאת י' מן יהו"ה. וקני בעובדוי, וזכה לאות י' מן אדני. והאי איהו חכמה בראש. וחכמה בסוף. ובגין דאדם קדמא היה רשום בתרווייהו, אוקמוה עליה רבנן, דאיהו ראשון למחשבה, אחרון למעשה. אדהכי דאמר מלין אלין אתפסי מנייהו. אמר (דף ר"ח ע"ב) רבי אלעזר, (לחבריו) זכאה חולקנא, דזכינא למשמע מלין מבני עלמא דאתי.

ובחבורא קדמא. לכן אמר, באומא עלך, אם הוא ברעותך, ואי לאו, אימא. רבי פנחס בן יאיר. ההוא טולא בטש בעינוי דרבי אבא, וכי לא היה ידע קדשא בריך הוא, אי היה ברעותיה, אם לאו. אמר ליה, אם ליה גלוי, מי גלוי לאחרינו, ובגין דא לכן אמר. ותו אתמר בחבורא קדמא, (תהלים ס) מכתם לדוד, סימנא דאחזיאו ליה לדוד, כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה לאגחא בהו קרבא. אמר רעיא מהימנא, שושן עדות: דא סהדותא דשכינתא, דאיהו שושן עדות. דאיהי סהדותא דקיימא עלן, וסהידת עלן קמי מלכא, ודרגין עלאין קדישין בהדה, וסייעתא קדישא לתושבחתא.

אמר רעיא מהימנא, שושן עדות דאינון סהדין על לדוד כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות בהם קרב. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - זו עדות של השכינה, שהיא שושן עדות. שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, שהם איברים, והיא נשמה עליהם,